

Signaleringslijst Ouderenmishandeling

DEFINITIES

- **Ouderenmishandeling =**

Al het handelen of het nalaten van handelen van al diegene die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere (65+) staan, waardoor de oudere persoon (herhaaldelijk) lichamelijke, psychische en/of materiële schade lijdt, dan wel vermoedelijk lijden zal en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

- **Ontspoorde zorg =**

Er is sprake van ontspoorde mantelzorg als een mantelzorger door overbelasting, onwetendheid, onkunde of onmacht onbedoeld over de grenzen van de verzorgde heen gaat, inadequate zorg levert, verwaarloost of op andere wijze onbedoeld schade toebrengt. Goede zorg slaat sluipenderwijs om in verwaarlozing, verkeerde behandeling of zelfs mishandeling.

- **Financieel misbruik =**

Het ongepast gebruik van bezittingen van een oudere door een bekende.

Bij ouderenmishandeling is er altijd sprake van een persoonlijke of professionele relatie tussen de oudere en de pleger. Ouderenmishandeling vindt plaats in persoonlijke relaties (partners, kinderen, neven, burens), maar ook in professionele relaties (thuiszorgmedewerker, arts, verzorgend personeel, tuinman) waarbij wederzijds vertrouwen een centrale rol speelt.

De mishandeling kan zowel bewust als onbewust plaatsvinden.

WERKWIJZE SIGNALERINGSLIJST

Het doel van deze signaleringslijst is om de bewustwording te vergroten.

Deze lijst geeft een indicatie van mogelijke signalen.

Het is geen checklist waarmee bepaald kan worden of er al dan niet sprake is van ouderenmishandeling.

- Doorloop als professional altijd de stappen van de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
- Ga na of er meerdere signalen naast elkaar bestaan.
- Betrek ook de context bij de interpretatie van signalen.
- Als er hulp nodig is, denk dan niet alleen aan de oudere, maar ook aan de pleger.

CONTACT

Voor vragen en advies over vermoedens van ouderenmishandeling kunt u contact opnemen met:

Veilig Thuis

0800-2000 (gratis, 24/7 bereikbaar)

www.veiligthuisutrecht.nl

**SAMEN
VEILIG**
Midden-Nederland

Signaleringslijst Ouderenmishandeling

Signalen ouderenmishandeling

- **Lichamelijke mishandeling**
(slaan, knijpen, vastbinden of het geven van te veel/weinig medicatie)
Blauwe plekken, snij- schaaf- of brandwonden, zwellingen, striemen aan polsen en/of enkels, kneuzingen, onverklaarbaar letsel, versuffing en apathie als gevolg van overdosering medicijnen.

- **Psychische mishandeling**
(uitschelden, bedreigen, kleineren, manipuleren, isoleren)
Gevoelens van angst, verdriet, depressiviteit, verwardheid, overdreven schrikreactie bij plotselinge geluiden of gebeurtenissen, apathie, slaapproblemen, oudere niet alleen mogen spreken.

- **Verwaarlozing**
(onregelmatige verzorging, geven van onvoldoende voeding/vloeistof)
Plotseling vermagering, uitdroging, vervuiling van oudere en/of diens huis, onderkoeling, klampgedrag, lege koelkast, vies beddengoed.

- **Financiële uitbuiting**
(stelen van spullen, financieel kort houden, oneigenlijk gebruik van pinpas)
Plotselinge schulden, huurachterstand, onverklaarbare geldopnames, geen waardevolle spullen, onvoldoende voorzieningen in huis, weigeren informatie te geven over financiële situatie.

- **Seksueel misbruik**
(ongevraagd aangeraakt worden, gedwongen naar porno kijken, verkrachting)
Bloedvlekken in kleding, luiers en/of beddengoed, geslachtsziekten, kneuzingen aan de binnenkant van de dijen, problemen met zitten en lopen, hevige onrust bij (ont)kleden, wassen of onderzoek.

Een signaal kan ook zijn:

- Je krijgt als hulpverlener niet de gelegenheid om alleen met de oudere te praten.
- Onsamenvhangende en tegenstrijdige verklaringen voor lichamelijke verwondingen door de oudere enerzijds en de verzorger anderzijds.
- De oudere bagatelliseert het gedrag van de verzorger.
- De oudere lijkt bang voor bepaalde personen of situaties.
- De verzorger vertoont verschijnselen van overbelasting: is oververmoeid, heeft slaapproblemen, is depressief en/of heeft geen tijd meer voor andere dingen.
- De verzorger probeert hulpverleners buiten de deur te houden.
- Het huishouden en de verzorging van de oudere laten sporen van verwaarlozing zien.
- Er verdwijnen om onduidelijke redenen spullen en/of geld.

Dit is een uitgave van Veilig Thuis Utrecht, onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland.

Meer informatie vindt u op www.samen-veilig.nl.

Aan de inhoud van deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

© Stichting Samen Veilig Midden-Nederland, 2015